

Agendaformulier B&W-vergadering 27 mei 2025

Portefeuillehouder	Niels van den Berg Agendaletter B		
Onderwerp	Starten (juridische) acties tegen plan windpark Aamsveen/ Zuid-Eschmarke		
Openbaar	<i>Ja, met uitzondering van bijlagen 3, 4 en 5</i>		
Organisatieonderdeel (cluster of afdeling)	Cluster Strategie & Beleid Fysiek	Corsanummer:	2500014344
Schrijver	ASR de Bloois	Casnummer	BV25000241
Urgentie			
Raadsbesluit nodig	Nee		
Raad informeren	Ja		

Mee geadviseerd door	Jense Bosma, Rob Engbers, Timo te Velde, Anita Kolhoop, Hans Vaessen
Advies gemeentesecretaris	

Conceptbesluit

de portefeuillehouder stelt voor te besluiten om:

1. In te stemmen met het verzet tegen het provinciale selectiebesluit voor de voorgenomen plaatsing van 4 windturbines nabij het Aamsveen en daartoe bijgevoegde brief aan GS, tevens bezwaarschrift, in afschrift aan PS, uiterlijk 27 mei a.s. te versturen.
2. Daarna de nodige (juridische) vervolgstappen te zetten om alle (plan)ontwikkeling rond windturbines in Enschede voorlopig te staken en conform de wensen van de Enschedese gemeenteraad in ieder geval te wachten tot vaststelling van de definitieve landelijke milieunormen.
3. Voor (toekomstige) juridische procedures een bedrag van in eerste instantie € 50.000,-- te reserveren en deze te dekken uit het product Duurzaamheid.
4. De gemeenteraad middels bijgevoegde brief te informeren en daarbij een afschrift van de brief aan GS toe te voegen.
5. Op bijlage 3 tot en met 5 geheimhouding op te leggen op grond van artikel 87 van de Gemeentewet jo. artikel 5.1, lid 2, aanhef en onder i van de Woo, en de bijlagen voor de raad ter inzage te leggen bij de griffie.

Publieksvriendelijke samenvatting

De provincie Overijssel heeft Windpark Aamsveen (vier windturbines in de Eschmarke) geselecteerd als voorkeursinitiatief. De locatie ligt buiten het eerder door de raad aangeduide zoekgebied, terwijl de landelijke normen voor windturbines nog niet zijn vastgesteld.

Het college verzet zich tegen dit besluit en heeft juridisch advies ingewonnen. Het college besluit alle in het resulterende advies genoemde mogelijkheden tot beïnvloeding van het proces te benutten.

De eerste stap is gezet met het indienen van een bezwaarschrift bij de provincie. Verdere acties volgen; de raad wordt hierover geïnformeerd.

B&W besluit dd.

(In te vullen na de vergadering door loco-gemeentesecretaris)

Inleiding en voorgeschiedenis

Voorgeschiedenis

In oktober 2024 heeft Provinciale Staten haar beleid voor het plaatsen van windturbines in Overijssel vastgesteld. Kern van dit beleid is:

- Het aanwijzen van voorkeursgebieden voor de realisatie van windturbines;
- Het benoemen van de clustereis van minimaal 4 voor plaatsing van turbines buiten deze voorkeursgebieden;
- Het bepalen van een maximum aan opwek per gemeente c.q. subregio tot 2030; en
- Het opstellen van programmeringsafspraken tussen provincie en gemeente over de concrete invulling waaronder de aanwijzing van zoekgebieden.

Enschede heeft geen programmeringsafspraken met provincie Overijssel gemaakt. Omdat onze gemeenteraad heeft besloten om te wachten op de vaststelling van de definitieve landelijke milieunormen voor windturbines alvorens ze zelf besluiten neemt over realisatie van windturbines in Enschede. Wel heeft de gemeenteraad besloten om een gebied rond de N18 nabij Boekelo en Usselo als voorlopig en indicatief zoekgebied aan te wijzen. Zoals bekend is de vaststelling van deze definitieve landelijke normen herhaaldelijk uitgesteld; ook op dit moment is onzeker of en wanneer deze normen worden vastgesteld.

Provincie Overijssel heeft eenzijdig een maximum voor opwek voor Enschede vastgesteld op 80 GWh, wat overeenkomt met 4 turbines. Op 15 oktober 2024 is het hele grondgebied van Enschede open gesteld voor het indienen van initiatieven voor windturbines. Deze openstellingsperiode sloot op 15 februari 2025. Direct hierna zijn wij door de provincie geïnformeerd over de ingediende initiatieven. Er zijn 3 initiatieven ingediend, voor in totaal 7 turbines:

- een initiatief van Pure Energie voor 1 turbine bij de Windmolenweg,
- een initiatief van Pure Energie samen met Enschede Energie voor 2 turbines rond de N18, en
- een initiatief van Pure Energie voor 4 turbines in de Eschmarke ('Windpark Aamsveen').

Deze 3 initiatieven passen volgens de provincie binnen haar provinciale beleid. Omdat ze samen uitkomen boven het vastgestelde maximum aan opwek, heeft de provincie een selectie gemaakt aan de hand van de criteria die benoemd zijn in 'de beleidsregel voor het indienen van een aanvraag voor windenergie in provincie Overijssel¹': *"Als er meer aanvragen zijn dan het maximum GWh voor het gebied dan worden de initiatieven gerangschikt op basis van de windladder², de risico's ten aanzien van de impact op natuur, en de aanwezigheid van geluidsgevoelige objecten."*

Op 17 april jl. heeft de provincie aan ons kenbaar gemaakt dat de aanvraag 'Windpark Aamsveen' door hen als beste is beoordeeld en doorgaat richting planologische procedure. De andere twee initiatieven vallen voor nu af, omdat met het windpark Aamsveen/Zuid Eschmarke het maximum voor Enschede behaald wordt.

Reactie

Zoals al eerder in ons college besproken en ook met de gemeenteraad gedeeld, zijn wij het niet eens met de aanpak van de provincie Overijssel. Omdat ze voorbij gaat aan besluiten van onze gemeenteraad. De gemeenteraad heeft immers herhaaldelijk aangegeven de vaststelling van de definitieve landelijke milieunormen voor windturbines te willen afwachten alvorens besluiten over windturbines in Enschede te nemen. Wel heeft ze – op uitdrukkelijk verzoek van de provincie – een gebied aangewezen, dat naar haar idee het meest voor de hand zou liggen voor de realisatie van windturbines. Hiervoor is destijds het gebied rond de N18 als voorlopig en indicatief zoekgebied voor windturbines aangewezen.

¹ [Beleidsregel voor het indienen van een aanvraag voor Windenergie in Provincie Overijssel \(dec 2024\).](#)

² De windladder Overijssel illustreert het provinciale ruimtelijke beleid voor windenergie. De ladder schetst en verduidelijkt de huidige mogelijkheden en de voorkeuren voor windprojecten.
<https://www.nieuweenergieoverijssel.nl/site-content/uploads/2021/12/230404-WINDLADDER.pdf>

Het besluit van de provincie Overijssel om het initiatief voor een windpark in de Eschmarke in behandeling te nemen gaat tegen beide uitspraken van de Raad in.

Wij hebben advies gevraagd over de vraag welke juridische mogelijkheden de gemeente heeft om tegen de provincie te procederen, in het geval de provincie medewerking verleent aan de ingediende windinitiatieven. En wat daarvan vervolgens de kans van slagen is. In de breedste zin van het woord, dus zowel civielrechtelijk als bestuursrechtelijk. Onze belangrijkste argumenten zijn: de nieuwe landelijke normen zijn nog niet vastgesteld en 2 initiatieven bevinden zich buiten het door de gemeenteraad in het verleden aangewezen voorlopig en indicatief aangewezen zoekgebied (N18 locatie). Tot slot is ook gevraagd in hoeverre het zin heeft om als gemeente (nu nog) een eigen (strengere) normstelling op te nemen.

Juridisch Advies

Er is juridisch advies (met bijbehorende samenvatting en 'dashboard') uitgebracht, zie de bijlagen. Het advies, bijbehorende samenvatting en dashboard zijn belast met geheimhouding en zullen nu nog niet openbaar gemaakt worden op basis van de Wet open overheid (Woo). Het adviesrapport zal onder geheimhouding met de gemeenteraadsleden worden gedeeld. Dit bestuursvoorstel en de bijbehorende brief aan de raad zijn wel openbaar en bevatten een globale samenvatting van het advies.

In het advies wordt een aantal mogelijkheden tot beïnvloeding van het proces genoemd, met daarbij een tijdslijn. De geschetste mogelijkheden zijn interbestuurlijk, civielrechtelijk en bestuursrechtelijk.

I. Interbestuurlijk

Dit betekent dat gemeente Enschede de provincie en mogelijk ook het Rijk benadert met verzoeken om uitleg en volledige transparantie over de selectieprocedure, en bezwaren vanwege 1) niet afwachten landelijke normen en 2) locatie buiten in het verleden aangewezen voorlopige en indicatieve zoekgebied en 3) handelen in strijd met de amendementen en moties die door Provinciale Staten aan Gedeputeerde Staten zijn meegegeven.

II. Civielrechtelijk

Een civielrechtelijke gang behoort eventueel ook tot de mogelijkheden. Dit zou bijvoorbeeld kunnen bestaan uit een sommatie richting provincie voor het handelen in strijd met haar eigen moties en amendementen. Mogelijk gevolgd door een gang naar de rechter. Ook het aanschrijven van de initiatiefnemer met een aanzegging voor aansprakelijkheid is een optie.

III Bestuursrechtelijk

Hieronder wordt verstaan het gebruikmaken van de (wettelijke) juridische bestuursrechtelijke procedures zodra de formele besluiten worden genomen, zoals bij het projectbesluit en omgevingsvergunning(en), door het indienen van zienswijzen en daarna beroep (bij de bestuursrechter).

Advies – overige wijzen van beïnvloeding

Los van deze opties zijn er ook nog andere strategische manieren van beïnvloeding:

- 1) Stel als gemeente (college en raad) een gezamenlijk politiek statement op. Om een extra signaal af te geven (aan onze inwoners en aan de provincie) en de politieke druk op te voeren. Bovendien geeft dit ook richting aan het publieke debat;
- 2) Neem ambtelijk deel aan de projectorganisatie 'windpark Aamsveen/Zuid Eschmarke' die binnenkort door de provincie wordt opgericht, waar naast de provincie ook de initiatiefnemer vertegenwoordigd is. Hiermee zijn we optimaal geïnformeerd en kunnen we invloed uitoefenen op de inhoud van het project bijvoorbeeld over lokaal eigendom, instelling omgevingsraad, etc.;
- 3) Het opstellen van eigen lokaal windbeleid. Hierin kun je als gemeente specifieke zaken rondom windturbines in de gemeente benoemen. Denk bijvoorbeeld aan extra garantie voor optreden bij geluidsoverlast, verlagen tijdsduur slagschaduw etc. Het bevoegd gezag (de provincie) hoeft dergelijk lokaal beleid niet over te nemen, maar moet er wel rekening mee houden en beargumenteerd aangeven indien er toch afgeweken wordt van dit beleid. Het is belangrijk om waar mogelijk zelf de regie te pakken. Door waar mogelijk (aanvullende) randvoorwaarden en eisen op te stellen.

Voorstel:

Al met al zien we op dit moment voldoende aanknopingspunten om te starten met een traject dat er op is gericht om alle (plan)ontwikkeling rond windturbines in Enschede voorlopig te staken, en de gemeente Enschede de (beleids)ruimte te geven om eigen keuzes te maken over windturbines, nadat de landelijke milieunormen voor windturbines zijn vastgesteld.

We starten met een brief aan de provincie, waarbij we aangeven dit als bezwaar op het door de provincie genomen selectiebesluit voor 4 windturbines nabij het Aamsveen te zien. Daarna volgt mogelijk een (juridische) civiele procedure tegen de provincie. Op een later moment, wanneer de formele stappen in de daadwerkelijke besluitvorming worden genomen (projectbesluit, omgevingsvergunningen), kunnen wij ook gebruikmaken van de (wettelijke) bestuursrechtelijke mogelijkheden om de besluiten aan te vechten (zienswijze na beroep).

Daarnaast willen we ook andere manieren benutten om het proces zoveel mogelijk te beïnvloeden. Denk hierbij aan het deelnemen in de projectorganisatie en het opstellen van lokaal windbeleid. Tot slot willen we meewerken aan het verzoek van een tweetal omliggende gemeenten om samen te verkennen of het mogelijk en wenselijk is om samen optrekken in de (juridische) procedure jegens de provincie.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

Binnen de opgave groen en duurzaam Enschede hebben we in de Energievisie afgesproken dat we 2-3 windturbines in Enschede willen realiseren. Bij de vaststelling van de Energievisie in 2021 heeft de gemeenteraad echter besloten de windladder nog niet vast te stellen, maar eerst (o.a.) de landelijke normen voor windturbines af te wachten. Dit om gezondheidsrisico's zoveel mogelijk uit te sluiten en aan te sluiten bij de landelijk vast te stellen normen.

Argumenten**1.1 Wij zijn het niet eens met de aanpak van de provincie Overijssel met betrekking tot windturbines**

Dit omdat de provincie daarmee voorbij gaat aan eerdere besluiten van onze gemeenteraad. De gemeenteraad heeft immers herhaaldelijk aangegeven de vaststelling van de definitieve landelijke milieunormen voor windturbines te willen afwachten alvorens besluiten over windturbines in Enschede te nemen. En dat eventuele toekomstige realisatie van windturbines in ieder geval niet plaats kan vinden in het buitengebied van Enschede (motie *Proces en Input energievisie* van 10 december 2018, i.c.m. het amendement bij bespreking van de gids Buitenkans van 11 november 2014). Wel heeft de raad – op uitdrukkelijk verzoek van de provincie – een gebied aangewezen, dat naar haar idee het meest voor de hand zou liggen voor de realisatie van windturbines. Hiervoor is het gebied rond de N18 destijds als voorlopig en indicatief zoekgebied voor windturbines aangewezen. Om die

1.2 We starten nu met het aanschrijven van de provincie

Voor de zekerheid, ook met het oog op toekomstige acties, sturen we eerst een brief aan de provincie met diverse punten van zorg, met tevens het verzoek om de brief aan te merken als bezwaarschrift tegen het selectiebesluit, vanwege in het bijzonder: 1) niet afwachten van de landelijke normen en 2) locatie buiten in het verleden aangewezen voorlopige en indicatieve zoekgebied.

1.3 We versturen de brief binnen de bezwaarperiode van 6 weken na het genomen (selectie)besluit

In het algemeen geldt een bezwaarperiode van 6 weken na het genomen besluit. In dit geval is het selectiebesluit waarschijnlijk genomen op 15 april 2025. En dient de brief uiterlijk 27 mei 2025 verstuurd te worden.

2.1 We hebben een aantal (juridische) handelingsopties om de besluitvorming van de provincie aan te vechten

Uit het door ons ingewonnen advies blijkt dat er een aantal (juridische) acties mogelijk is op verschillende momenten in het traject. Zowel interbestuurlijk, als civiel- en bestuursrechtelijk. We gaan, na het versturen van de brief aan GS, de nodige vervolgstappen zetten om alle (plan)ontwikkeling rond windturbines in Enschede voorlopig te staken.

3.1 Het is verstandig om alvast een budget voor de juridische procedures te reserveren

Een aantal van de geschetste vervolgstappen kan ambtelijk binnen de beschikbare capaciteit worden opgepakt. Maar voor een aantal andere, met name juridische, vervolgstappen is externe kennis en hulp nodig. Welke kosten hiermee gepaard gaan is op voorhand niet precies te zeggen. Wel gaan we ervan uit dat dit gezien de omvangrijke rapportages en lange trajecten om een substantieel bedrag zal gaan. Daarom is het verstandig om hier vast een reservering van in eerste instantie € 50.000,-- voor te doen.

4.1 De ontwikkelingen rondom windturbines zijn politiek gevoelig en roepen verschillende reacties op

Daarom is het belangrijk om de raad goed te informeren. Wij hebben de raad de afgelopen periode herhaaldelijk geïnformeerd over de ontwikkelingen in het winddossier. Ook is de raad op de hoogte van het feit dat ons college een verkenning heeft uit laten voeren naar juridische stappen. Het is belangrijk om de raad over ons besluit te informeren.

5.1 Het is vanuit strategische overwegingen niet verstandig om de bijlagen op dit moment openbaar te open

Er is extern juridisch advies (met bijbehorende samenvatting en 'dashboard') uitgebracht. Dit advies wordt onder geheimhouding met de raad gedeeld (artikel 87 Gemeentewet jo. Artikel 5.1, lid 2, aanhef en onder i van de Woo). Openbaarmaking zou een onevenredige benadeling kunnen toebrengen aan de gemeentebelangen (processtrategie en procespositie). De gemeente zal worden benadeeld indien derden inzicht verkrijgen in processtrategieën, dan wel de procespositie, omdat zij hun processtrategieën dan op die van de gemeente kunnen aanpassen.

Risico's

Als mogelijke risico's zien wij:

1. *Afbreuk aan relatie met provincie en aantal andere partners, wat weerslag zou kunnen hebben op de samenwerking, ook op andere thema's*
Het voeren van juridische acties tegen medeoverheden is niet heel gebruikelijk; het kan de onderlinge verhoudingen schaden en hiermee ook gevolgen hebben voor de samenwerking op andere terreinen zoals wonen, bereikbaarheid etc.
2. *Acties hebben geen of niet het gewenste effect*
Het is op voorhand niet te zeggen of de aanpak effectief zal zijn. Daarmee is de kans aanwezig dat er middelen en capaciteit wordt ingezet die niet tot gewenste resultaten leiden.
3. *Er zijn onterechte verwachtingen gewekt bij omwonenden*
Omwonenden van het beoogde windpark zullen zich gesterkt voelen door de houding en de voorgenomen acties vanuit de gemeente Enschede. Als later blijkt dat deze niet hebben geleid tot de gewenste resultaten zal dat haar weerslag hebben op deze inwoners.
4. *Het langer uitstellen van de plaatsing van windturbines heeft nadelige gevolgen voor de klimaat- en energieambities van de gemeente Enschede*
Gemeente Enschede heeft ambities rond de opwek van hernieuwbare elektriciteit. Er zijn hierover ook afspraken gemaakt met de gemeenteraad en ook binnen de RES. Door het nemen van (juridische) stappen tegen de provincie kan de plaatsing van windturbines vertraging opleveren.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

Voor het voeren van juridische procedures is geen budget geraamd. Het kan dus zijn dat de kosten niet (volledig) gedekt kunnen worden binnen het beschikbare budget. In dat geval leidt het tot een overschrijding in de Jaarrekening. Een aantal van de geschetste vervolgstappen kan ambtelijk, binnen de beschikbare capaciteit worden opgepakt. Maar voor een aantal andere vervolgstappen is externe kennis en hulp nodig. Welke kosten hier aan verbonden zullen zijn is niet op voorhand te zeggen. Wel is het verstandig om hier vast een reservering van in eerste instantie 50.000 voor te doen. Deze reservering komt ten laste van het product duurzaamheid.

Afweging en alternatieven

1. Het is uiteraard ook mogelijk om niet te starten met de (juridische) procedures richting provincie. Dit is echter niet in lijn met eerdere afspraken in ons college en richting de gemeenteraad.
2. Een alternatief is ook om de overige, niet juridische beïnvloedingsmogelijkheden, niet te benutten. Dat is ons inziens niet verstandig. Het is wijs om alle mogelijke manieren van beïnvloeding te benutten.

Participatie

n.v.t.

Communicatie met direct betrokkenen:

Nu nog niet van toepassing

Interne communicatie

PR over besluit:

Persbericht, ja of nee:

Ja, maar na aanschrijven GS en informeren gemeenteraad. Persbericht is bijgevoegd

Vervolg

Na akkoord door College wordt de brief aan GS verstuurd, en daarna ook de raadsbrief met als bijlage de brief aan GS.

Bijlage(n)

	Omschrijving	College	Raad	Niet actief publiceren	Geheim
Bijlage 1	brief aan provincie	ja	Ja, als bijlage bij de raadsbrief	Ja	nee
Bijlage 2	Brief aan de gemeenteraad	ja	Ja	nee	nee
Bijlage 3	Juridisch advies	ja	Onder geheimhouding	Ja	ja
Bijlage 4	Samenvatting juridisch advies	ja	Onder geheimhouding	Ja	ja
Bijlage 5	Dashboard juridisch advies	ja	Onder geheimhouding	Ja	ja
Bijlage 6	persbericht	ja	nee	nee	nee